DRETS DE LA PROPIETAT INTEL.LECTUAL

(Drets d'autor i Drets Connexes) i

DRETS D'IMATGE

Barcelona, 27 de gener de 2016

©Cristina Calvet (autora i titular de la presentació).

Aquest material només es lliurarà als membres assistents al curs, per a ús personal i amb caràcter estrictament docent i no lucratiu. Aquesta presentació no podrà ser reproduïda, comunicada públicament ni distribuïda per aquests o tercers sense l'autorització expressa per part del titular dels drets.

CONCEPTE DE PROPIETAT INTEL.LECTUAL

La Propietat Intel.lectual es un **DRET DE PROPIETAT** que el seu objecte son les **creacions originals, les interpretacions d'aquestes creacions i determinades produccions literàries, artístiques o científiques.**

La Propietat Intel.lectual està integrada per **DRETS D'AUTOR** (que s'atribueixen als autors de les obres o creacions originals **i per altres drets de propietat Intel·lectual denominats DRETS CONNEXES, afins o veïns**, que s'atribueixen a qui interpreta obres o efectuen determinades produccions literàries, artístiques o científiques.

Legislació: La Propietat Intel·lectual es regula en el **Reial Decret Legislatiu 1/1996 del 12 d'Abril , pel que s'aprova el Text Refós de la Llei de Propietat Intel·lectual, regularitzant, aclarint i harmonitzant les disposicions legals vigents sobre la matèria.**

LA PROPIETAT INTEL.LECTUAL COM DRET DE LA PROPIETAT

Codi Civil: La Propietat Intel.lectual es troba reconeguda en el Codi Civil, dins de les propietats especials.

<u>La Propietat intel·lectual com Propietat especial</u>: El caràcter especial de la propietat intel·lectual resideix en la immaterialitat del seu objecte ja que recau sobre cançons, novel·les, obres cinematogràfiques, interpretacions musicals, dibuixos, etc.

<u>Propietat Intel.lectual sobre l'obra i propietat sobre el suport de l'obra</u>: l'art. 3 LPI estableix que la propietat intel·lectual es independent, compatible i acumulable amb els altres drets que tinguin per objecte la cosa material a la que esta incorporada la creació intel·lectual. Així qui compra un llibre escrit per un novel·lista contemporani es converteix en propietari del llibre, però no es titular de cap dret sobre la novel·la per tant no podrà explotar-la sense l'autorització del titular dels drets d'autor sobre la mateixa.

DRETS D'AUTOR I DRETS CONNEXES

Drets d'autor (Llibre I) :

a) Son drets de propietat intel·lectual que tenen com a objecte les **obres o les creacions originals d'un autor.**

b) Les normes aplicables als drets d'autor es troben recollits en el Llibre I de la LPI.

c) El seu contingut es doble, personal i patrimonial; son **drets morals i d'explotació**.

Drets Connexes (Llibre II) :

a) Drets dels **artistes**, intèrprets o executants sobre les interpretacions d'obres.

b) Drets dels **productors de fonogrames** sobre les seves gravacions d'obres musicals o de mers sons.

c) Drets dels **productors de gravacions audiovisuals** sobre les gravacions d'obres audiovisuals o de meres imatges.

d) Drets de les **entitats de Radiodifusió** sobre les seves emissions o transicions.

e) Drets sobre les meres **fotografies**.

f) Drets sobre determinades **produccions editorials**.

g) Drets sui generis sobre les **bases de dades**.

DRETS D'AUTOR Y COPYRIGHT

- El "dret moral" d'autor es la qüestió principal que ha anat separant el sistema de protecció dels autors en els ordenaments jurídics anglosaxons (**sistema de copyright**) del sistema de protecció en els ordenaments jurídics de tradició codificadora i de primacia de la llei (**Dret Continental**) defensors d'un **dret d'autor**.

- El desconeixement del dret moral va impedir durant anys (fins l'any 1989) que els Estats Units d'Amèrica s'adherissin a la Unió de Berna; resultat de que el seu Conveni imposava als estats signants el reconeixement dels **drets morals de paternitat i d'integritat**.

DRETS D'AUTOR I COPYRIHGT

No obstant, existeix una clara tendència a la superació de les diferencies entre ambdós sistemes, o, al menys, una aproximació dels mateixos.

Cas : "Colorejat" de la **pel·lícula de John Huston "La jungla del asfalto**"(un clàssic del denominat cine negre).

DRETS D'AUTOR Y DE COPYRIGHT

La pretensió de *colorejar* la pel·lícula per part de la productora no plantejava cap problema en el Dret Nord-americà; ja que la **productora havia adquirit tots els drets sobre la pel·lícula.**

A França aquest procedir no era possible sense comptar amb l'autorització dels hereus del citat director de cinema; doncs el Dret francès el **reconeixia com autor de la pel·lícula i conseqüentment titular d'un dret moral, intransmissible i*nter vivos*, a la integritat de l'obra.**

I així va sancionar a la Productora una **sentencia del Tribunal de Cassació francès de 28 de maig de 1991,** en relació amb una emissió de la versió colorejada de "la jungla de Asfalto" realitzada per una **cadena de televisió francesa, fallant a favor dels hereters de John Huston i en contra de la productora de la pel·lícula.**

CONCEPTE D'AUTOR

a) PERSONA FÍSICA que crea una obra literaria, artística o científica.

a) La persona jurídica no crea però en alguns casos (obra col.lectiva) la llei li atribueix drets originaris sobre una obra.

L'OBJECTE DEL DRET D'AUTOR : L'OBRA

Creació literària, artística o científica.

Ha de ser una creació humana.

Queden excloses les lleis, els reglaments, sentencies judicials i resolucions administratives.

a) Originalitat.

b) Expressió per algun mitjà o suport.

c) Es indiferent el seu mèrit o qualitat artística.

CONCEPTE

REQUISITS PER LA SEVA PROTECCIÓ

TIPUS D'OBRES

- OBRES LITERARIES: novel·les, conferències, cartes, traduccions.
- OBRES MUSICALS amb o sense lletra.
- OBRES ESCÉNIQUES: Obres dramàtiques, coreogràfiques, pantomimes, operes, etc.
- OBRES AUDIOVISUALS: Obres cinematogràfiques, series de televisió, anuncis publicitaris de televisió o cinema, programes de televisió, documentals, etc.
- OBRES PLÁSTIQUES: escultures, pintures, dibuixos, gravats, còmics, etc.
- OBRES TÉCNIQUES : Projectes, plans, maquetes, gràfics, mapes, disenys, etc.
- OBRES FOTOGRÁFIQUES.
- PROGRAMES D'ORDINADOR.
- BASES DE DADES.
- OBRES MULTIMEDIA: videojocs, simuladors, etc.
- Qualsevol tipus d'obra que s'expressi de forma original en algún mitjà o suport.

OBRES AMB REGIM ESPECIAL

a) Bases de dades.
b) Programes de ordenador.
c) OBRES AUDIOVISUALS.

NATURALESA I CARACTERÍSTIQUES DEL DRET MORAL DE L'AUTOR .

Trets Generals:

1.- El seu contingut es personal; protegeix el vincle moral entre l' autor y la seva obra.

2.- Son drets irrenunciables i intransmissibles.

3.- Es reconeixen a tots els autors amb efectes retroactius.

4.- La seva infracció legitima a l'autor per a reclamar indemnització per dany moral.

DRETS MORALS DE L'AUTOR

1.- dret a decidir si la obra serà divulgada o no.

2.- dret a decidir si la divulgació es farà en el seu nom, anònimament o sota pseudònim.

3.- dret a exigir el reconeixement de la condició d'autor (dret de paternitat).

4.- dret a exigir el respecte a la integritat de l'obra.

5.- dret a modificar l'obra.

6.- dret a retirar l'obra del comerç per canvi de conviccions morals o intel·lectuals.

7.- dret a accedir a l'exemplar únic o rar de l'obra, quan es trobi en poder d' altres.

DRETS PATRIMONIALS DE L'AUTOR

- *Dret de reproducció.*
- *distribució.*
- *comunicació pública*
- *Transformació.*
- *De col·lecció.*

DRETS CONNEXES O AFINS

1.- Drets dels **artistes intèrprets o executants** sobre les interpretacions d'obres.

2.- Drets dels **productors de fonogrames** sobre les seves gravacions d'obres musicals o de mers sons.

3.- Drets dels **productors de gravacions audiovisuals** sobre les gravacions d'obres audiovisuals o de meres imatges.

4.- Drets de les **entitats de Radiodifusió** sobre les seves emissions o transicions.

5.- Drets sobre les meres **fotografies**.

6.- Drets sobre determinades **produccions editorials**.

7.- Drets sui generis sobre les **bases de dades**.

DEFINICIÓ D'ARTISTA (Art. 105 TRLPI)

Art.105 TRLPI: ***"S'entén per artista, intèrpret o executant a la persona que representi, canti, llegeixi, reciti, interpreti o executi en qualsevol forma una obra.***

El Director d'escena i el Director d'orquestra tindran els drets reconeguts als artistes en aquest Títol.

DEFINICIÓ D'ARTISTA (Art. 105 TRLPI)

La Propietat Intel·lectual que ostenten els artistes intèrprets o executants té per objecte la *seva activitat*. És a dir, la *versió concreta i pròpia* que hagin efectuat de l'execució o de la interpretació d'una obra.

***No tenen la condició d'autors* perquè la seva actuació o interpretació requereix de l'existència prèvia d'una obra. *LA SEVA ACTIVITAT RECAU SOBRE UNA OBRA* aliena.**

DRETS DE PROPIETAT INTEL.LECTUAL DELS ARTISTES INTERPRETS I/O EXECUTANTS

DRETS DE CONTINGUT PATRIMONIAL

***Drets exclusius d'autorització*:**

***Dret de Fixació. (Art.106 TRLPI)**
***Dret de Reproducció.(Art.107 TRLPI)**
***Dret de Comunicació Pública.**
(Art.108 TRLPI)
***Dret de Distribució (Art. 109 LPI)**

Drets de remuneració:

Remuneració Compensatòria per Copia Privada (Art.25 TRLPI).

Dret d'autoritzar la retransmissió per xarxa en l`àmbit de la UE.

Remuneració equitativa pels actes de comunicació pública i remuneració equitativa per lloguer.

DRETS DE CONTINGUT MORAL:

Dret de Paternitat
***(reconeixement de nom*)**

Dret d'integritat
(de la seva interpretació

Dret de doblatge (*autoritzar el doblatge de la seva actuació en la seva pròpia llengua)* (Art.113 TRLPI).

Aquest dret no es d'aplicació a l'actor de doblatge.

DURACIÓ DELS DRETS D'EXPLOTACIÓ (ART. 112 TRLPI)

Els drets d'explotació reconeguts als artistes tindran una duració de 70 anys a comptar des del dia 1 de gener de l'any següent al de la interpretació.

No obstant, si dins d'aquest període, es divulga lícitament una gravació de la interpretació, els drets esmentats expiraran als 70 anys des de la divulgació d'aquesta gravació, a comptar des del dia 1 de gener de l'any següent a la data en la que aquesta es produeixi.

ENTITATS DE GESTIÓ

- **La dificultat de control sobre l'explotació de les obres.**

- **La concessió de llicencies generals com alternativa a la negociació individual.**

GESTIÓ COL.LECTIVA OBLIGATORIA

Aquesta alternativa a la gestió individual es obligatòria en determinats supòsits: La llei determina que certs drets únicament poden administrar-se a través de la gestió obligatòria per entendre que el seu exercici individual es impossible, o, al menys, resultaria excessivament feixuc i costos per al seu titular.

(Règim o "status" jurídic singular)

REQUISITS DE LES ENTITATS DE GESTIÓ

Definició:

Son entitats de gestió aquelles entitats legalment constituïdes, **sense afany de lucre**, **autoritzades pel Ministeri de Cultura**. El seu objecte social es la **gestió, en nom propi o aliè, dels drets d' explotació o altres de caràcter patrimonial, per compte i en interès dels titulars dels citats drets. L' autorització del Ministeri de Cultura ha de publicar-se al BOE.**

REQUISITS DE LES ENTITATS DE GESTIÓ

Constitució legal com associacions de dret privat.

Règim jurídic o “status” especial de les entitats de gestió col·lectiva.

Actuació en nom dels seus associats.

Autorització prèvia del Ministeri de Cultura.

Absència d'ànim de lucre.

ENTITATS DE GESTIÓ

Faciliten l'administració de l'explotació d'obres i prestacions.

Atorguen llicencies generals de repertori complert.

Atorguen la seguretat jurídica que requereix el tràfic mercantil.

Serveixen de nexe entre els seus associats, els usuaris o explotadors de les obres i el públic en general.

FUNCIONS HABITUALS DE LES ENTITATS DE GESTIÓ

Intermediació.

Llicenciant.

Establiment de tarifes económiques.

Recaptació.

Distribució.

LES ENTITATS DE GESTIÓ

<u>Gestió col·lectiva obligatòria</u>:

A) Compensació equitativa per còpia privada.

B) Dret de remuneració per qualsevol forma de comunicació pública, de les interpretacions artístiques, inclosa la posada a disposició interactiva.

C) Dret de remuneració pel lloguer de les obres o gravacions audiovisuals que comprenguin interpretacions artístiques.

D) Dret a autoritzar la distribució per cable de les interpretacions audiovisuals en l'àmbit de la Unió Europea.

CONTRACTE DE GESTIÓ

MANDAT EN EXCLUSIVA PER A L'ADMINISTRACIÓ DE DRETS.

AQUESTA GESTIÓ NO PODRÀ SER PER TEMPS SUPERIOR A CINC ANYS, INDEFINIDAMENT RENOVABLES.

S' ESTABLEIX QUE NO ES PODRÀ IMPOSAR COM A OBLIGATORIA LA GESTIÓ DE LA TOTALITAT DE L'OBRA O PRODUCCIÓ FUTURA NI LA GESTIÓ DE TOTES LES MODALITATS D'EXPLOTACIÓ.

SGAE, SOCIETAT GENERAL D'AUTORS

Tipus de Titulars representats:

Autors d'obres musicals.
Autors d'obres audiovisuals..
Autors d'obres de gran dret (autors dramàtics, coreògrafs, etc..).
Autors d'obres no musicals creades per a produccions "multimèdia".
Editors musicals.

Tipus d'usuaris:

Establiments de restauració i Hosteleria.
Emissores de radio i televisió.
Teatres.
Cinemes.
Videoclubs.
Empreses de transport.
Productores Fonogràfiques.
Proveïdors de continguts a través d'Internet.
Promotors de concerts.

AISGE, ARTISTAS INTERPRETS, SOCIEDAD DE GESTION

Titulars representats:

Representa als següents artistes intèrprets o executants:

- Actors.
- Dobladors.
- Ballarins.
- Directors d'escena.

Tipus d'usuari:

Televisions.

Operadors de cable.

Comercialitzadors d'equips i suports analògics i digitals.

Sales de cinema.

Transports.

Hotels.

Videoclubs

AIE, ARTISTES INTERPRETS I EXECUTANTS, SOCIETAT DE GESTIÓ

Titulars representats:

Artistes intèrprets o executants que hagin intervingut en una actuació fixada.

Tipus d'usuari:

Ràdios.

Televisions.

Proveïdors de continguts mitjançant Internet.

Espectacles en viu, etc.….

NOVA LLEI DE PROPIETAT INTEL.LECTUAL/ENTITATS DE GESTIÓ

Es modifica l'apartat 1 de l'article 153, amb la següent redacció:

«La gestió de drets serà encomanada pels seus titulars a l'entitat de gestió mitjançant contracte en el que la seva **duració no podrà ser superior a <u>tres anys</u> renovables per períodes d'un any.**

NOVA LLEI DE PROPIETAT INTEL.LECTUAL/ ENTITATS DE GESTIÓ

L'acció per reclamar a les entitats de gestió pel pagament de **quantitats assignades en el repartiment a un titular**, prescriu als cinc anys comptats des de l' 1 de gener de l'any següent al de la posada a disposició del titular de les quantitats que li corresponguin.

L'acció per reclamar a les entitats de gestió el pagament de **quantitats recaptades que estiguin pendents d'assignació quan, desprès d'efectuar el procediment de repartiment, no hagin estat identificats el titular o la obra** o prestació protegida **prescriu als cinc anys comptats des de l'1 de gener de l'any següent al de la seva recaptació.**

LA PROTECCIÓ DE LA PROPIA IMATGE

LEGISLACIÓ aplicable:

A) Art. 18.1 de la Constitució Espanyola.

B) Llei Orgànica 1/1982, de 5 de maig de protecció civil a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la **pròpia imatge**.

LA PROTECCIÓ DE LA PRÒPIA IMATGE

Que es protegeix ?:

El dret a la pròpia imatge es configura com un **dret de la personalitat**, que **atribueix al seu titular la facultat de disposar de la representació del seu aspecte físic permetent la seva identificació.**

LA PROTECCIÓ DE LA PROPIA IMATGE

El dret a la pròpia imatge inclou els trets físics més característics de les persones que son:

a) La IMATGE FÍSICA.
b) La VEU.
c) El NOM.

El dret a la pròpia imatge garantitza **l'àmbit de llibertat** d'una persona respecte aquests trets físics.

LA PROTECCIÓ DE LA PRÒPIA IMATGE

A qui es protegeix?

A les PERSONES FÍSIQUES que son els titulars naturals del dret a la pròpia imatge.

LA PROTECCIO DE LA PROPIA IMATGE

Característiques:

Segons l'article 1.3 de la LO 1/1982 disposa que el dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la **pròpia imatge** es irrenunciable,inalienable e imprescriptible. Per tant, la LO 1/1982 plasma tres de les característiques que es vinculen als drets de la personalitat:

IRRENUNCIABILITAT.
INALIENABILITAT.
IMPRESCRIPTIBILITAT.

INTROMISSIONS IL·LEGÍTIMES EN EL DRET A LA PRÒPIA IMATGE

L'art.7 de la Llei Orgànica 1/1982 especifica que les intromissions en el dret a la pròpia imatge son dos:

Art.7.5 :*"la captació, reproducció o publicació per fotografia, film o qualsevol altre procediment, de la imatge d'una persona en llocs o moments de la seva vida privada o fora d'ella, a excepció dels casos que es preveuen a l'article 8.2".*

Art. 7.6*: La utilització del nom, veu o imatge d'una persona amb finalitats publicitàries, comercials o de naturalesa anàloga.*

INTROMISSIONS IL·LEGÍTIMES EN EL DRET A LA PRÒPIA IMATGE

Respecte el que es contempla en **l'article 7.5 LO 1/1982**, precisar que:

1.- A excepció del que es conté en l'article 8.2 d'aquesta Llei, la literalitat d'aquest article permet afirmar que **la captació d'una imatge en un lloc públic no exclou "per se" la il.legimitat de la intromissió en el dret a la pròpia imatge.**

2.- Captació i publicació de la imatge son dues conductes diferenciades.

Aquest fet, te una conseqüència molt important: El permetre (consentir) que a un li facin una fotografia no implica autorització per la seva publicació.

Respecte el que es contempla en **l'article 7.6 LO 1/1982**, precisar que:

Tant la Jurisprudència del Tribunal Suprem com la doctrina recalquen que la **imatge protegida es la que permet la identificació d'una persona.**

Aquesta afirmació no ha de ser interpretada de manera estricta; **la identificació d'una persona pot deduir-se del context, però ha d'identificar-se,** doncs una imatge que no pugui ser reconeguda no pot convertir-se en una intromissió per una simple associació d'idees.

Algunes STC permeten afirmar que no és decisiu el número de persones que puguin identificar a la persona de la que s'hagués pogut reproduir la seva imatge; seria suficient amb que la persona afectada sàpigues que la seva imatge ha estat captada.

CAUSES TIPIFICADES QUE JUSTIFIQUEN LES INTROMISSIONS EN LA PRÒPIA IMATGE

1.- **El consentiment**: Revocació i contracte.

2.- Les intromissions de l'article 8.2 de la LO 1/1982:

a) Presencia de persones públiques o amb projecció pública en actes o llocs públics.

b) La caricatura.

c) Les imatges accessòries.

EL CONSENTIMENT DEL TITULAR DEL DRET

L'article 2.2 de la LO 1/1982 disposa que : ***"No s'apreciarà l'existència d'intromissió il·legítima en l'àmbit protegit quan el titular del dret hagués atorgat a l'efecte el seu consentiment exprés.***

En qualsevol cas, el consentiment no permet la renuncia **"completa i per sempre del dret"** però sí permet una **disposició de l'ús de la imatge parcial, eventual i concreta.**

EL CONSENTIMIENT DEL TITULAR DEL DRET

La LO 1/1982 (art.2.3) permet que el consentiment atorgat pel titular sigui **revocat en qualsevol moment.**

S'indemnitzarà pels danys i perjudicis causats (**danys emergents**); incloent en ells les expectatives justificades ***("lucro cesante").*** La indemnització només procedirà si la revocació provoca un dany. A demes, no es condició prèvia per l'exercici de la facultat de revocació.

Existeix divisió d'opinions (doctrina) respecte l'exercici de la revocació, quan el **consentiment s'emmarca mitjançant la signatura d'un contracte.**

Igualment, si prenem com a referència la STC 117/1994, de 25 d'abril, i sumant la opinió d'altres autors , podem afirmar que **quan està en joc el dret a la pròpia imatge com dret de la personalitat, cobra sentit la facultat de la revocació, tant si existeix contracte com si no.**

REVOCACIÓ

CONTRACTE

EXPLOTACIÓ COMERCIAL DE LA PRÒPIA IMATGE

El dret a la pròpia imatge comporta la facultat de la persona de difondre, comercialitzar o divulgar la seva imatge. Es a dir, d'explotar-la econòmicament.

Recomanacions contractuals:

Limitar la cessió a determinats mitjans.

Duració.

Països.

EXPLOTACIÓ COMERCIAL DE LA IMATGE I EXPLOTACIÓ DELS DRETS PATRIMONIALS DE LA PROPIETAT INTEL·LECTUAL.

Aspectes comuns:

1.- Ambdós drets son originats per persones físiques.

2.- Tant un com l'altre disposen de drets patrimonials (drets d'explotació). Son diferents però tenen aquesta categoria.

3.- Els extrems a negociar en un contracte son, la majoria, comuns:

a) Àmbit territorial.
b) Duració de la cessió d'explotació.
c) Suports o mitjans de reproducció i distribució.

4.- Ambdós drets coincideixen o poden coincidir durant l'exercici de la professió d'artistes intèrprets i/o autors.

PRINCIPALS DIFERENCIES: EN QUANT A L'OBJECTE I DURACIÓ

E . C. DE LA IMATGE

1.-**Legislació:** Llei Orgànica 1/1982, de 5 de maig de protecció civil a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge.

2.- **Es un dret de la personalitat.**

3.- **Abarca a tota persona física.**

4.- **L'explotació de la pròpia imatge inclou trets físics.**

5.- **Revocació del consentiment.**

E. DRETS PATRIMONIALS DE LA PI

1.-**Legislació:** Reial Decret Legislatiu 1/1996 de 12 d'abril pel que aprova el Text Refós de la Llei de Propietat Intel·lectual, regularitzant, aclarint i harmonitzant les disposicions legals vigents sobre la matèria.

2.- **Es un dret de Propietat.**

3.- **Únicament generen aquests drets els autors i/o els artistes intèrprets (persones físiques), així com d'altres que també es consideren com a drets connexes.**

4.- **L'explotació dels drets patrimonials son: la fixació, reproducció,comunicació pública, i distribució d'una obra o de la seva representació;i dret de compensació equitativa per còpia privada.**

5.- Autonomia de la voluntat de les parts (signatura de contracte).